

การ์ตูนการเมืองในช่วง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519

นางสาว นฤมล เรืองณรงค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-686-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016497

I103090746

POLITICAL CARTOON (OCTOBER 14, 1973 - OCTOBER 6, 1976)

Miss Narimon Rungnarong

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-686-6

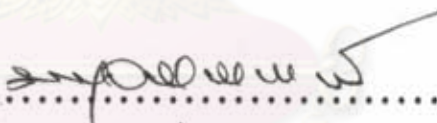

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรื้อฟื้นการเมืองในช่วง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519
โดย นางสาว นฤมล เรืองแรงค์
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

เป็นหนังสือฉบับแยกเล่มชื่อ วิทยานิพนธ์เรียนเป็นกรณีพิเศษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นฤมล เรืองณรงค์ : การจัดการเมืองในช่วง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519
อ. ที่ปรึกษา : ศ. ดร. ชัยอนันต์ สมทวณิช. 418 หน้า. ISBN 974-577-686-6

งานศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงภาพการตั้งเมืองในฐานะที่เป็นสื่อทางการเมืองประการหนึ่ง โดยศึกษาถึงความสำคัญ แนวความคิดหลัก แนวความคิดรอง ที่สะท้อนผ่านการตั้งเมืองออกมา ในช่วงเวลาหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่า การตั้งเมืองเป็นภาพสะท้อนของเหตุการณ์ทางการเมือง โดยมี เหตุการณ์ทางสังคม การเมือง เป็นปัจจัยที่กำหนดแนวความคิดที่สะท้อนผ่านการตั้งเมืองออกมา และการตั้งเมืองจะประกอบด้วยสาระสำคัญสองประการคือ ส่วนที่เป็นเนื้อหาของข่าว และส่วนที่เป็นความคิด หรือเจตนารมณ์ของนักเขียนการตั้งเมือง โดยที่สาระสำคัญสองประการดังกล่าวจะสะท้อนผ่านภาพการตั้งเมืองออกมาพร้อมกัน หน้าที่ที่สำคัญของการตั้งเมืองคือ การวิพากษ์วิจารณ์การเมือง การให้แง่คิด การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ตลอดจนการแสดงความรักดีชอบต่อสังคม การรณรงค์ ให้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ และท้ายที่สุดสามารถสรุปได้ว่าการตั้งเมือง เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมการเมือง มาช้านาน จากอดีตจนถึงปัจจุบันและจะยังคงมีต่อไปอย่างไม่จบสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร

NARIMON RUNGNARONG : POLITICAL CARTOON (OCTOBER 14, 1973 - OCTOBER 9, 1976). THESIS ADVISOR : PROF. CHAI-ANAN SAMUDAVANIJA, PH.D. 418 pp. ISBN 974-577-686-6

This work studies political cartoon as a political medium focussing on its significance, main theme, minor theme reflected in cartoons at a certain period.

The study finds out that political cartoons reflect political situations. The idea projections are caused by social, economic and political events. Contents of the cartoon are of two types : (1) the information itself, and (2) idea or interpretation of the author. The two components will stand out together. Functionally, cartoon is to criticize politics, suggesting points to consider, informing people, as well as showing its responsibility to the public in general and campaigning to correct some situations. it can be concluded that political cartoons have been with politics for a long time and will stay on.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำปรึกษาของ ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ที่มีความเป็นครูอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าเกิดความภูมิใจและความสบายใจที่ได้รับคำแนะนำ การให้แนวความคิดในประเด็นต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในด้านวิชาการและในด้านการดำรงชีวิตในสังคม ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ดร.สุจิต บุญบงการ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบคุณ คุณเชาวนะ ไตรมาศ คุณแดงศักดิ์ หาญปรีชาสวัสดิ์ คุณวิวัฒน์ คติธรรมนิตย์ เพื่อนผู้คอยให้กำลังใจ ให้ความเอื้ออาทร และให้คำแนะนำที่ดีต่าง ๆ ต่อข้าพเจ้าเสมอมาตลอดช่วงที่ทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องวารสารของหอสมุดแห่งชาติทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการค้นคว้าหาข้อมูลเป็นอย่างดี

บุคคลที่ข้าพเจ้ามีอาจจะเว้นการกล่าวถึง ได้แก่ คุณพ่อสราญ คุณแม่สมัย คุณย่าถนอม เรืองณรงค์ ผู้ซึ่งแสดงความห่วงใยและเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าตลอดเวลา และบุคคลสุดท้ายที่ข้าพเจ้าซาบซึ้งในความเอื้ออาทรที่มีต่อข้าพเจ้าอย่างต่อเนื่องคือ คุณนิโรจน์ ขอดคงประเสริฐ เพื่อนซึ่งให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ตลอดจนให้คำแนะนำในด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งเสมอมา

คุณค่าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้หากพึงมี ข้าพเจ้าขอมอบให้เป็นแบบอย่างและเป็นแนวทางในการศึกษาต่อผู้ที่สนใจ ใฝ่รู้ในการศึกษาสืบต่อไป

นฤมล เรืองณรงค์

เมษายน 2533

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1. บทนำ.....	1
- ความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
- สมมติฐานการศึกษา.....	2
- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
- วิธีการศึกษา.....	3
- ขอบข่ายในการศึกษา.....	3
- ประชากรในการศึกษา.....	4
- นิยามความหมายของศัพท์.....	4
- ตัวแปรในการศึกษา.....	5
1. แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม.....	5
1.1 กติกาของสังคม.....	5
1.2 สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ.....	6
1.3 ความมั่นคงของสังคมโดยรวม.....	6
2. แนวความคิดเกี่ยวกับรัฐ.....	6
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบการเมือง.....	6
2.1.1 ระบบราชการ.....	6
2.1.2 ระบบรัฐสภา.....	7
2.1.3 ระบบพรรคการเมือง.....	7
2.2 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับระบอบ.....	7
2.3 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล.....	7
2.4 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้นำทางการเมือง.....	7
3. แนวความคิดว่าด้วยสัมพันธภาพระหว่างรัฐกับสังคม.....	8
3.1 สัมพันธภาพในด้านการมีส่วนร่วม.....	8
3.2 สัมพันธภาพในด้านการใช้อำนาจ.....	8

3.3 สัมพันธภาพในด้านการประสานประโยชน์..... 8

3.4 สัมพันธภาพในด้านความขัดแย้ง..... 9

4. แนวความคิดที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทั่วไป..... 9

- หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ภาพการ์ตูน..... 9

บทที่ 2. แนวความคิดว่าด้วยการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์..... 10

- ความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์..... 10

- ลักษณะของสัญลักษณ์..... 11

- ประเภทของสัญลักษณ์..... 12

- แนวความคิดว่าด้วยการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์..... 14

- ความหมายและธรรมชาติของการสื่อสาร..... 14

- ตัวแบบในการสื่อสาร..... 16

- ตัวแบบของลาสเวล..... 16

- ตัวแบบของแชรหม..... 17

- ตัวแบบของเบอร์โล..... 19

- ภาพจำลองในการศึกษา..... 25

บทที่ 3. บทวิเคราะห์การ์ตูนการเมืองของ ประยูร จรรย์วางษ์..... 26

1. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 1 ของนายสัญญา ธรรมศักดิ์..... 26

2. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 2 ของนายสัญญา ธรรมศักดิ์..... 50

3. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 3 ของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช..... 66

4. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 4 ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช..... 68

5. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 5 ของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช..... 85

6. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 6 ของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช..... 97

- สรุปแนวความคิด..... 99

- ข้อสังเกตในการวาดภาพการ์ตูนของประยูร จรรย์วางษ์..... 103

บทที่ 4. บทวิเคราะห์การ์ตูนการเมืองของ ชัย ราชวัตร..... 106

1. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 4 ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช..... 106

2. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 5 ของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช..... 123

3. การ์ตูนการเมืองในรัฐบาลชุดที่ 6 ของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช..... 132

- สรุปแนวความคิด..... 133

บทที่ 5.บทวิเคราะห์การตั้งเมืองของ สุชีพ ๘ สงขลา.....	135
1.การตั้งเมืองในรัฐบาลชุดที่ 2 ของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์.....	135
2.การตั้งเมืองในรัฐบาลชุดที่ 3 ของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช.....	147
3.การตั้งเมืองในรัฐบาลชุดที่ 4 ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช.....	150
- สรุปแนวความคิด.....	170
- ข้อสังเกตในการวาดภาพการตั้งของ สุชีพ ๘ สงขลา.....	171
 บทที่ 6.บทส่งท้าย.....	 172
 เอกสารอ้างอิง.....	 178
 ภาคผนวก ก.....	 181
 ภาคผนวก ข.....	 407
 ประวัติผู้เขียน.....	 418

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย